

ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
ЦИКЪЛ „ФИЛОСОФИЯ”

28 август 2015 г., Вариант 2

Отговорите на задачите от 1. до 30. вкл. отбелязвайте в листа за отговори!

1. Кои понятия са основополагащи за психологическата школа на бихейвиоризма?

- А) среда, стимул, реакция
- Б) нужда, потребност, мотив
- В) свобода, смисъл, творчество
- Г) усещане, възприятие, мислене

2. Когато представата за слънце предизвиква мисли за лято, се осъществява връзка, която се нарича:

- А) адаптация
- Б) асоциация
- В) алиенация
- Г) аргументация

3. Какви видове зависимост се наблюдават при злоупотреба с психоактивни вещества?

- А) въображаема, реална и тотална
- Б) биологическа, физическа и химическа
- В) физиологическа, психическа и социална
- Г) поведенческа, познавателна и емоционална

4. Един конфликт е разрешен чрез *компромис*, когато:

- А) двете страни са си подобрили отношенията
- Б) едната страна е защитила напълно своя интерес
- В) двете страни са отстъпили от първоначалната си позиция
- Г) едната страна е била принудена да се откаже от претенцията си

5. „Аз-посланието“ като техника за общуване дава възможност да кажеш на другия:

- А) колко лошо е постъпил спрямо теб
- Б) какви негативни чувства изпитваш към него
- В) коя е правилната постъпка в дадена ситуация
- Г) какъв ефект има върху теб неговото поведение

6. В какво се проявява научената безпомощност?

- А) нежелание да се съобразяваш с мнението на другите
- Б) невъзможност да правиш избори и да вземаш решения
- В) незнание как да задоволяваш потребностите на другите хора
- Г) недопускане на други хора да се намесват в личния ти живот

7. Какво изучава логиката?

- А) формите на мисленето
- Б) процесите на мисленето
- В) съдържанието на мисленето
- Г) оригиналността на мисленето

8. Кое от изброените понятия има най-малък обем?

- А) плод
- Б) череша
- В) костилков плод
- Г) Кюстендилска череша

9. Ако съждението „Всички компютри са бързи” е НЕИСТИННО, то съждението „Някои компютри НЕ са бързи” е:

- А) истинно
- Б) неистинно
- В) неопределено
- Г) както истинно, така и неистинно

10. Какво е понятието „музикант“ по отношение на понятията „тромпетист“ и „флейтист“?

- А) видово
- Б) родово
- В) тъждествено
- Г) противоположно

11. Кое от посочените съждения е частноотрицателно?

- А) Някои хора празнуват рождения си ден.
- Б) Всички хора празнуват рождения си ден.
- В) Някои хора не празнуват рождения си ден.
- Г) Нито един човек не празнува рождения си ден.

12. Ако съждението „Всички слонове имат добра памет“ е истинно, то съждението „Някои слонове нямат добра памет“ е:

- А) истинно
- Б) неистинно
- В) неопределено
- Г) както истинно, така и неистинно

13. Кой въпрос е етически?

- А) Какво е битието?
- Б) Кое познание е истинно?
- В) Какво е правова държава?
- Г) Как да постигнем щастието?

14. Етиката на утилитаризма се стреми към:

- А) постигнато щастие за най-много хора
- Б) доброволно лишаване от удоволствия
- В) справедливо разпределение на богатата
- Г) вътрешно усъвършенстване на личността

15. Според Аристотел добродетелта е средина между двете крайности на:

- А) доброто и злото
- Б) недостига и излишъка
- В) крайното и безкрайното
- Г) разумното и неразумното

16. Човекът е в състояние да прави разлика между добро и зло, защото:

- А) е начетен и добре образован
- Б) може да избира свободно
- В) се е научил в училище
- Г) постъпва като другите

17. Кое от посочените понятия е основополагащо за етиката на евдемонизма?

- А) усещане за дълг
- Б) страстна емоция
- В) разумно удоволствие
- Г) доброволно лишаване

18. Ако съм толерантен, НЕ мога да бъда:

- А) непредубеден към различните от мен
- Б) проявяващ разбиране към различните от мен
- В) чувствителен към чуждите морални практики
- Г) проявяващ агресивност към различните от мен

19. Универсалните човешки права са:

- А) вродени и равни за всички хора
- Б) присъщи само на богатите граждани
- В) присъщи само на представителите на малцинствата
- Г) присъщи единствено на гражданите на дадена държава

20. Каква общност е държавата според Аристотел?

- А) агресивна общност
- Б) договорна общност
- В) естествена общност
- Г) въобразена общност

21. Кое от изброените е основен принцип в правото?

- А) съобразяване с изпълнителната власт
- Б) предимство заради собствеността
- В) преклонение пред авторитета
- Г) равенство пред закона

22. Кое от изброените НЕ е функция на наказанието в правото?

- А) възстановяване на нарушеното право
- Б) превенция на бъдещи престъпления
- В) превъзпитание на осъдения
- Г) унижаване на престъпника

23. Каква е формата на държавно управление в съвременна България?

- А) тоталитарна държава
- Б) президентска република
- В) парламентарна монархия
- Г) парламентарна република

24. Кое от изброените права НЕ се гарантира от Конституцията на Република България?

- А) право на лична свобода и неприкосновеност
- Б) право на сдружаване
- В) право на щастие
- Г) право на живот

25. „Митът за пещерата“ е:

- А) неандерталски мит за произхода на човека
- Б) асиро-вавилонски мит
- В) произведение на Кант
- Г) алегория на Платон

26. Основна тема за първите философи в Древна Гърция е:

- А) Бога
- Б) хората
- В) чудесата
- Г) природата

27. Кое от посочените понятия НЕ може да бъде философски критерий за истина?

- А) съответствие
- Б) съгласуваност
- В) договореност
- Г) обоснованост

28. Основните принципи на познанието, противопоставящи рационализма и емпиризма, са:

- А) време и пространство
- Б) съмнение и вяра
- В) разум и опит
- Г) вяра и разум

29. Философското схващане, което поставя под съмнение възможността за познание, се нарича:

- А) рационализъм
- Б) материализъм
- В) скептицизъм
- Г) идеализъм

30. Кой от следните въпроси НЕ би бил характерен за представител на екзистенциализма?

- А) Свободен ли е човекът?
- Б) Какъв е смисълът на живота?
- В) Има ли светът начало и край?
- Г) Какво означава да бъдеш личност?

Отговорите на задачи от 31. до 38. вкл. запишете в свитъка за свободните отговори!

31. Кой философ схваща благото като висше добро в царството на идеите?

32. В свитъка за свободните отговори запишете названията на четирите човешки темперамента, известни още от Античността.

33. Изберете само четири понятия, които са характерни за психоанализата на Зигмунд Фройд: свръх-човек, несъзнавано, либидо, свобода, Свръх-Аз, рационалност, категоричен императив, Едипов комплекс. Запишете ги в свитъка за свободни отговори.

34. Кои от посочените твърдения се съгласуват с основния принцип на екзистенциализма - „Съществуването предхожда същността“? Срещу всяко от твърденията в свитъка за свободни отговори отбележете с „Да, съгласува се“ или „Не, не се съгласува“.

- А) *Човекът е осъден да следва съдбата си.*
- Б) *Човекът има предварително зададена същност.*
- В) *Човекът изгражда същността си чрез свободните си избори.*

Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 35. до 38. включително)

„И тъй в общи черти се каза какво е душата, именно субстанция в качеството на форма; тя е същността на определено тяло. (...) Ако окото беше живо същество, зрението би било неговата душа; защото зрението е същността на окото като понятие, а окото е материята на зрението и с изгубването на зрението окото е само по име око, както каменното или нарисуваното. (...)

И тъй ние твърдим, като подхващаме отново нашето изследване, че одушевеното се отличава от неодушевеното по живота. Понеже думата живот има различни значения, ние признаваме на едно същество живот дори ако притежава само една от тези способности: разум, усещане, движение и покой на определено място, още движение в смисъл на хранене, упадък на силите и растене. (...)

Душата е преди всичко това, чрез което ние живеем, възприемаме и мислим, така че тя е известно понятие и форма, а не материя и субстрат. (...) Поради това правилен е възгледът на тези, които приемат, че душата не може да съществува без тялото,

нико да бъде някакво тяло. Защото душата не е тяло, а нещо в тялото; и поради това тя пребивава в тялото, и то в едно определено тяло...

Аристотел, За душата

35. Как Аристотел определя душата в този текст?

36. Кои са функциите на живото и одушевеното според Аристотел?

37. Може ли според Аристотел душата да съществува извън тялото? Как авторът аргументира възгледа си?

38. Какво е отношението между душата и тялото? Каква аналогия прави Аристотел при описването на това отношение?

В свитъка за свободните отговори напишете философско есе по един от зададените фрагменти!

1. „Ако видиш, че някой иска да се разпорежда не със самия себе си, а с други, знай, че той не е свободен: той е станал роб на желанието си да властва над хората.“

Епиктет

2. „Справедливостта е основно достойнство на обществените институции – такава, каквото е истината за философските системи.“

Джон Роулз

3. „Философията е микроскопът на мисълта.“

Виктор Юго

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ДЪРЖАВЕН ЗРЕЛОСТЕН ИЗПИТ ПО
цикъл „Философия” –
ВАРИАНТ № 2

КЛЮЧ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ

Въпрос №	Верен отговор	Брой точки
1.	А	1
2.	Б	1
3.	В	1
4.	В	1
5.	Г	1
6.	Б	1
7.	А	1
8.	Г	1
9.	А	1
10.	Б	1
11.	В	1
12.	Б	1
13.	Г	1
14.	А	1
15.	Б	1
16.	Б	1
17.	В	1
18.	Г	1
19.	А	1
20.	В	1
21.	Г	1
22.	Г	1
23.	Г	1
24.	В	1
25.	Г	1
26.	Г	1
27.	В	1
28.	В	1
29.	В	1
30.	В	1

Задача 31 – 2 точки

Платон

Задача 32. – 4 точки

холерик, сангвиник, меланхолик, флегматик

Задача 33. – 4 точки

несъзнавано, либидо, Сврѣх-Аз, Едипов комплекс

Задача 34. – 6 точки

А) „Човекът е осъден да следва съдбата си.“ – не (не се съгласува)

Б) „Човекът има предварително зададена същност.“ – не (не се съгласува)

В) „Човекът изгражда същността си чрез свободните си избори.“ – да (съгласува се)

Задача 35. - 3 точки

„Душата е преди всичко това, чрез което ние живеем, възприемаме и мислим, така че тя е известно понятие и форма, а не материя и субстрат“; принцип на живота; същност на определено тяло.

Допустими са и други отговори.

Задача 36. – 4 точки

разум, усещане, движение в пространството, хранене и растеж

Задача 37. – 6 точки

Не, не може да съществува извън тялото, защото душата не е материя и субстрат, а форма и понятие. Душата не е тяло, е пребивава в едно определено тяло като негов жизнен принцип.

Задача 38. - 6 точки

Душата е същността на определено тяло, тя е формата, а тялото е материята аналогично на отношението между окото и зрението - окото е материята, а зрението – същността.

Допустими са и други отговори.

КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНКА НА ФИЛОСОФСКО ЕСЕ (35 точки)

1. Ниво на разпознаване на философската проблематика (философските проблеми), заложенa/и във фрагмента – до **5** точки;
2. Ниво на философска осмисленост и интерпретация на проблемите – до **10** точки;
3. Ниво на употреба и владееане на логическия и понятиен инструментариум при формулиране на позиция и излагане на аргументация в нейна подкрепа – до **10** точки;
4. Степен на самостоятелност при тълкуването на проблема във фрагмента – до **7** точки;
5. Ниво на езикова и стилистична култура – до **3** точки